

सरितः सर्वाः सप्तशतं सर्वाणि च । गजान्तराव्यावल्-
मानसङ्गमाङ्गदुर्गोक्तान् । अदमानोय विमन्त्र ! सर्वेषां-
धिजलान्तिम् । क्षान्तिं विन्यसेत् यजमानस्य धर्म-
वित् । सर्वे सप्तशतः सरितः सर्वाणि च नदास्तथा ।
आद्यान्तु यजमानस्य दुरितक्षयकारकाः । एवमावाहये-
देवानमरान् शुनिसत्तम ! । होमं समारभेत् सर्पिर्वयमो-
हिजितिकादिना ।

यहसमित्—“सर्कः पञ्चायथादिरावपामागोऽथ पिप्पलः ।
ओदुम्बरः शमो दूरी कुशाश्च समिधः क्रमात्” ।

एकैकस्याष्टशतमष्टाविंशतिरेव वा । होतव्या सधु-
सर्पिभ्यां दध्ना चैव समन्विताः । प्रादेशमात्रा सगिह्याः
सबलकाः सुपनाशिनीः । समिधः कल्पयेत् प्राज्ञः सर्वक-
र्म्मसु सर्वदा । देवानामपि सर्वेषां सुगुणं परमार्थवित् ।
स्वेन स्वेनैव मन्त्रेण होतव्याः समिधः पृथक् । हो-
तव्यं च इताभ्यक्तं चरुध्यादिकं पुनः । मन्त्रैर्देशा-
हुतीर्हुत्वा होमं (अयुतम्) व्याहृतिभिस्ततः । उदङ्मुखः
प्राङ्मुखः वा कुशं त्राक्ष्णपङ्कजाः । मन्त्रवन्तस्य कर्त्तव्या-
चरवः प्रतिदेवतम् । हुत्वा च तांश्चरुन् सव्यक् ततो होमं
समाचरेत्” ।

गृहादिमन्त्राः—“आ हव्येनेति सूर्याय होमः कार्यो
विष्मन्ना । आवायस्वेति सोमाय मन्त्रेण जुहुयात्
पुनः । अग्निर्हो दीशो मन्त्र इति भौमाय कीर्तयेत् ।
अन्ने ! विवस्वदुपश इति सोमसुताय नै । वृहस्पते !
परिदीया रथेनेति गुरोर्मतः । शुक्लान्ते अग्निदिति च
शुक्लापि निगद्यते । शनैश्चरायेति पुनः शन्नो देवीति
होमयेत् । कया नायत् आभुव इति राहो रुदाहृतः ।
केतुं हव्यं नृपि ब्रूयात् केतुनामपि शान्तये” ।

अग्निदेवतामन्त्राः—“आ वो राजेति वृहस्पते बलिहोमं समा-
चरेत् । आपोहिष्ठे तुमायास्तु सोनेति स्वाग्निस्तथा ।
विष्णोरिदं विष्णु इति तमीमेति स्वयम्भुवः । इन्द्र-
मिद्रेवतातये इन्द्राय जुहुयात्ततः । तथा यमस्य चार्थं
मौरिति होमः प्रकीर्तितः । कालस्य ब्रह्मजज्ञानमिति
मन्त्रः प्रशस्यते । चित्रगुप्तस्य चाज्ञातमिति मन्त्र-
विदो विदुः” ।

प्रक्षिपदेवतामन्त्राः—“अग्निं दूतं वृणीमह इति वज्रे रुदा-
हृतः । उदुत्तमं यरुणमित्यपमं मन्त्रः प्रकीर्तितः । भूमेः
पृथिव्यन्तरि च मितं वेदेपु पश्यते । सहस्रशीर्षो पुरुष इति
विष्णो रुदाहृतः । इन्द्रावेन्दो मरुत्वत इति ब्रह्मस्य

शस्यते । उत्तानपथ्यं सुभगे इति देव्याः समाचरेत् ।
प्रजापतेः पुनर्होमः प्रजापते इति स्मृतः । नमोऽस्तु
सर्पेभ्य इति सर्पाणां मन्त्र उच्यते । एष ब्रह्मा य
अत्विज इति ब्रह्मपुत्राहृतः” ।

लोकपालमन्त्राः—“विनायकस्य चातू न इति मन्त्रो तुघैः
स्मृतः । जातवेदसे सुनवामेति दुर्गामन्त्र उच्यते । आ-
दिपद्मस्य रेतस आकाशस्य उदाहृतः । मा (क्रा) चा-
शिगुर्महीनास्तु वायोर्मन्त्रः प्रकीर्तितः । एषो उषा
अप्युर्ध्वेति अश्विनोर्मन्त्र उच्यते” ।

पृथ्वीकृतिस्य मूर्ध्नि दिश इत्यभिपातयेत् । अथाभिषेकम-
न्त्रेण वाद्यमङ्गलगीतकैः । पूर्णकुम्भेन तेनैव होमान्ते
प्रागुदङ्मुखम् । अव्यङ्गाययवैर्ब्रह्मन् ! हेमसृग्दामभू-
षितैः । यजमानस्य कर्त्तव्यं चतुर्भिः कृपनं द्विजैः ।

अभिषेकमन्त्रः—“सुरास्त्रामभिषिञ्चन्तु ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ।
यासुदेशो जगन्नाथस्तथा सङ्कर्षणो विभुः । प्रद्युम्नश्चानि-
रुद्धश्च भवन्तु विजयाय ते । आसुराण्योऽग्निर्भगवान् यमो
वै निर्हति स्तथा । यरुणः पवनश्चैव धनाध्यक्षस्तथा
शिवः । यज्ञाणा सहितः शेषो दिक्पालास्त्रामवन्तु ते ।
कीर्त्तिर्लक्ष्म्योर्ध्वं तर्भेधा पुष्टिः अज्ञा क्रिया मतिः । बुद्धि-
र्लज्जा वपुः शान्तिस्तुष्टिः कान्तिस्य मातरः । एतास्त्राम-
भिषिञ्चन्तु धर्मं पत्यः समागताः । आर्द्रित्यचन्द्रमा भौमो
बुधजीवो वितोऽर्जुनः । गृहास्त्रामभिषिञ्चन्तु राहुः
केतश्च तर्पिताः । देवदानवगन्धर्वा यक्षराक्षसपक्षगाः ।
अथ योऽसुरयो गावो देवमातर एव च । देवपत्यो ह्युमा
नागा देव्याश्चाप्सरसाङ्गणाः । अक्ष्वाणि सर्वशस्त्राणि
राजानो वाहनानि च । शोषधानि च रत्नानि कालस्या-
वयवाश्च ये । सरितः सागराः शैलास्तीर्थानि जलदा
नदाः । एते त्वामभिषिञ्चन्तु सर्वकामार्थसिद्धये” ।

ततः शुक्राम्बरधरः शुक्लगन्धानुसेपनः । सर्व-
गन्धैः स्नापितो द्विजपुङ्गवैः । यजमानः सपत्नीकः
अत्विजः सुसमाहितान् । दक्षिणाभिः प्रयत्नेन पूजयेद्-
गतविस्मयः” ।

यहदक्षिणाः—“सूर्याय कपिलां घेदुं गङ्गं दद्यात्तथेन्द्रवे ।
रक्तं धुरन्वरं दद्याद्भौमाय च ककुद्भिन्म् । बुधाय जात-
रूपन्तु गुरवे पीतवाससी । श्वेताश्वदैत्यगुरवे कप्याङ्गा-
मर्षस्त्रनवे । आयसं राहवे दद्यात् केतुश्चन्द्रागस्त-
मम् । सुवर्णेन समा कार्या यजमानेन दक्षिणा ।
सर्वेषामथ वा गावो दातव्या हेमभूषिताः । सुवर्णमथ वा